

De wereld wordt steeds kleiner en dat heeft ook gevolgen voor (kandidaat-)notarissen. Huizen in en erfenissen uit het buitenland zijn al lang geen uitzondering meer. In deze serie belichten experts de notariële kant van een land waar het Nederlandse notariaat regelmatig mee te maken heeft. Deze keer is dat Suriname.

‘Vaak zit ik in de avond stambomen uit te tekenen’

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

Het Surinaamse recht is gebaseerd op het oude Nederlandse Burgerlijk Wetboek. Wie denkt dat het daarom gemakkelijk is om notariële zaken te regelen in Suriname, komt bedrogen uit. Het Surinaamse recht is sinds de onafhankelijkheid in 1975 nauwelijks veranderd, maar het Nederlandse recht des te meer. Zo werd hier het erfrecht gewijzigd, waardoor de nalatenschap standaard naar de langstlevende echtgenoot gaat. Ook ging het huwelijksvermogensrecht verschillende keren op de schop. In Suriname trouwen ze dus nog standaard in de algehele gemeenschap van goederen.

RESPECT

‘Het notariaat zelf is ook een beetje zoals vroeger in Nederland’, vertelt notaris Fazilah Lalmahomed. Zij is in Suriname geboren en kwam naar Nederland om hier notarieel recht te studeren. In Suriname bestaat die opleiding niet, dus wie notaris wil worden, ontkomt er niet aan om naar Nederland af te reizen. Lalmahomed is na haar studie in Nederland blijven wonen en houdt zich inmiddels vanuit haar kantoor in Den Haag dagelijks bezig met notariële zaken in Suriname. Daarvoor werkt ze samen met een aantal plaatselijke ambtsgenoten. ‘Het aantal notarissen daar is wettelijk voorgeschreven en staat op twintig. Daarnaast

Ook bijzonder: alle notarissen hebben hun kantoor in dezelfde stad, Paramaribo

wordt er een lijst met kandidaat-notarissen bijgehouden, op volgorde van aanmelding.' Zodra een notaris met pensioen gaat of overlijdt, mag de kandidaat-notaris die het hoogst op de lijst staat het ambt overnemen. 'Over het algemeen zijn het eenpitters. Ze hebben ook een ander type praktijk dan notarissen in Nederland. Het is vaak een algemene praktijk, je ziet veel minder specialisatie. Doordat het allemaal zo kleinschalig is, hebben ze ook een andere status. Er is nog wat meer respect voor het ambt dan hier. Cliënten, maar ook medewerkers, spreken de notaris daar niet aan met de voornaam, maar met "meester".' Ook bijzonder: alle notarissen hebben hun kantoor in dezelfde stad, Paramaribo. 'Wel gaan er bijna elke week één of twee notarissen een dag naar het district Nickerie, ongeveer vier uur rijden vanaf Paramaribo.'

REGISTERGOEDEREN

Lalmahomed heeft veel te maken met onroerend goed in Suriname. 'Daarbij moet goed worden gelet op het eigendom daarvan. Gaat het om een grondhuurperceel of erfpachtperceel, dan kan dat nooit op naam van een Nederlander komen. Die gronden zijn namelijk van de overheid en kunnen alleen toekomen aan personen met de Surinaamse nationaliteit of een rechtspersoon naar Surinaams recht. Denk daarbij aan een stichting. Dus mijn advies aan andere notarissen: weet waar het over gaat, omdat je zo veel verschillende soorten registergoederen hebt. De stukken zijn anders dan in Nederland, voor elke soort gelden andere vormvereisten en er geldt een geheel andere procedure voor de overdracht.'

Wie een onroerende zaak in Suriname wil kopen, heeft ook geduld nodig. 'De overdracht in Suriname gaat niet heel snel. Als de cliënt zelf daarnaartoe gaat voor een kort verblijf is de kans groot dat het niet voor elkaar komt.

Daarom kiezen cliënten ervoor om ons kantoor in te schakelen. Wij maken dan vaak de koopovereenkomst, de volmachten en treden in overleg met de koper of verkoper, zodat de partij die hier woont niet naar Suriname hoeft.' Een van de vertragende factoren bij de overdracht is momenteel de perceelskaart. 'Dat is de omschrijving van het perceel, inclusief een kaart daarvan met een ID-nummer. Sinds vorig jaar moet die opnieuw worden gemaakt. Het opmaken en laten registreren van die kaart bij het GLIS, vergelijkbaar met het Kadaster hier, duurt circa twee tot vier maanden. Voordeel is wel dat alles straks terug te vinden is in dit centrale register.'

HYPOTHEEK

In Nederland moet het geld voorafgaand aan het passeren van de akte op de rekening van de notaris staan. 'In Suriname tekent de notaris eerst de akte van levering en hypotheek, daarna maakt de bank het geld over op rekening van de notaris. Bij een transactie waarbij één van de partijen de Nederlandse nationaliteit heeft, moet eerst een deviezenvergunning worden aangevraagd. Dat doet de notaris in Suriname. Die aanvraag duurt ook een aantal weken.' Sowieso zijn internationale transacties met Suriname momenteel lastig. 'Geld overmaken vanuit een officiële bank in Suriname naar Nederland gaat heel moeizaam vanwege de situatie in het land op dit moment. Surinamers zijn gewend met wisselkantoren te werken. Dat is daar legaal. Maar de Nederlandse notaris mag daar geen zaken mee doen. Het zorgt dus voor veel administratief werk om alles rond te krijgen en brengt extra kosten met zich mee. Het mooist is als de koper het geld in Nederland op een bankrekening heeft staan of een lening kan afsluiten met een familielid in Nederland die dan het geld kan overmaken.'

ONVERDEELDE BOEDEL

Regelmatig komt het bij Lalmahomed voor dat een cliënt te maken krijgt met een erfenis uit Suriname. 'Negen van de tien keer gaat het daarbij om onroerende zaken in een onverdeelde boedel. Dat een erfenis lange tijd onverdeeld blijft, gebeurt heel veel. Het gaat vaak om grote gezinnen. Als bijvoorbeeld één kind in het huis van de overleden ouders blijft wonen, voelt niemand de noodzaak om iets te doen. Ze maken er daarom niet direct werk

van. Maar hoe langer ze wachten, hoe ingewikkelder het wordt. Dus begin ik het onderzoek met wie de eigenaren van het huis zijn. Vaak zijn er veel kinderen, maar ook ex-echtgenoten moet je in bepaalde situaties in het verhaal meenemen. Het is soms de vraag of je iedereen terugvindt. Voor mij is het heel leuk om te doen. Vaak zit ik in de avond nog stambomen uit te tekenen, met alle kinderen en kleinkinderen. Ik moet daarnaast ook altijd checken of alles klopt, bijvoorbeeld door middel van een trouwboekje naast de stamboom uit Suriname. Ook moet je doorvragen bij mensen. Ten slotte moet ik alle mensen die deel uitmaken van die nalatenschap aanschrijven met de vraag of ze willen meewerken aan de verdeling van de boedel. Daarna maak ik de volmachten en zet ik de verdeling in gang.' ■

SURINAME

Inwoners: 591.919
Oppervlakte: 163.820 km²

Aantal notarissen: 20
Notarissen per 100.000 inwoners: 3,38
Aantal kandidaat-notarissen: 21 (2014)
Aantal notariskantoren: 18
Opleiding: een studie notarieel recht in Nederland. Bij terugkomst in Suriname is aanmelding bij de Vereniging van Notarissen en Kandidaat-Notarissen en het Hof van Justitie verplicht om aan de slag te kunnen als kandidaat-notaris. Na twee jaar kan een kandidaat-notaris waarnemingsbevoegd worden, na in totaal vier jaar komt hij of zij in aanmerking voor benoeming tot notaris naar volgorde van aanmelding op de lijst.
Pensioenleeftijd: 65 jaar. Het is mogelijk om een verlenging tot 67 jaar aan te vragen.

Net als in Nederland kent het Surinaamse notariaat geen vaste tarieven. Wel zijn er onderling afspraken gemaakt over tarieven voor onroerend goed. Voor andere zaken, zoals het oprichten van een nv of het opstellen van een testament, staat het notarissen vrij zelf het tarief te bepalen.